

APLICATIU

GUIA DOCENT

**INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA ANTIGA
(GRAU HISTÒRIA)**

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	INTRODUCCIÓ A LA HISTÒRIA ANTIGA
Codi	100334
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	1er curs
Horari	
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	CATALÀ/CASTELLÀ

Professor/a de contacte

Nom professor/a ISAÍAS ARRAYÁS / TOMAS GIMENO/J. CORTADELLA

Departament CIÈNCIES DE L'ANTIGUITAT

Universitat/Institució UAB

Despatx B7-153

Telèfon (*) 935811286

e-mail Isaias.arrayas@uab.cat

Horari d'atenció

2. Equip docent

Nom professor/a ISAÍAS ARRAYÁS / TOMAS GIMENO/J. CORTADELLA

Departament CIÈNCIES DE L'ANTIGUITAT

Universitat/Institució UAB

Despatx B7-153

Telèfon (*) 935811286

e-mail Isaias.arrayas@uab.cat

Horari de tutories

(Afegeu tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Cap.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura analitzarà la Història dels principals processos socials i fets culturals de les civilitzacions que es desenvoluparen a la conca mediterrània durant l'Antiguitat. S'explicarà de quina manera es van generar i com van fer-se efectius els poders polítics des del seu origen al Pròxim Orient i Egipte. Igualment, es tractarà de les maneres d'organitzar la producció i els intercanvis en aquest mateix període. En definitiva, plantejarem una aproximació panoràmica en el temps de l'Antiguitat, adaptada a les característiques i la durada de l'assignatura. Serà important familiaritzar-se amb les fonts directes disponibles, que es posaran en relació amb les interpretacions històriques, així com amb el vocabulari específic del món antic, amb conceptes com Imperi, Democràcia o República, que tenen significats molt més complexos que els que els hi son assignats a dia d'avui. Cal tenir present, però, que els estudis en Història Antiga evolucionen de manera continuada, canviant les teories interpretatives i les tècniques arqueològiques.

En acabar el curs l'alumne ha de demostrar:

1. Haver assolit els continguts expressats en el temari i identificar qualsevol dels seus punts en el context que li correspon.
2. Ser capaç d'analitzar, processar i interpretar qualsevol mena de material addicional (textos, mapes, taules, gràfics) d'acord amb els continguts del temari i situar-lo en el marc corresponent.
3. Demostrar haver fet unes lectures mínimes exigides (llibres i/o capítols especialment indicats i/o articles recomanats).
4. Saber identificar i distingir els diversos procediments emprats pels grups de poder en la captura del treball dels dominats (treball esclau, relacions de dependència, impost estatal en les seves diverses modalitats, etc) tractats durant l'assignatura.
5. Haver assolit un coneixement integral i global de la matèria mitjançant l'articulació i la relació existent entre els diferents punts en què es divideix el temari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE5. Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
Resultats d'aprenentatge	CE5.4 Descriure les estructures socials i polítiques de les societats clàssiques.
Competència	CE9. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
Resultats d'aprenentatge	CE9.1 Avaluar críticament els models que expliquen l'Època Antiga.
Competència	CT2. Organitzar i planificar la recerca d'informació. CT3. Comunicar oralment i per escrit en llengua pròpia. CT6. Gestionar la informació. CT8. Prendre decisions. CT10. Coordinar el treball de caràcter interdisciplinari amb altres equips. CT13. Raonar críticament. CT14. Aprendre de forma autònoma.
Competència	CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT) <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar un pensament i raonament crític, i saber comunicar-lo de manera efectiva. • Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom. • Respectar la diversitat i pluralitat d'idees.

6.- Continguts de l'assignatura

BLOC I – PRÒXIM ORIENT / EGIPTO

Tema 1.- Escriptura i Estat Antic.

Tema 2.- Mesopotàmia i Egipte al III mil·lenni a.C. Sorgiment de l'Estat (Sumer, Egipte) i primers Imperis (Akad, III Dinastia d'Ur).

Tema 3.- Mesopotàmia i Egipte al II mil·lenni a.C. Hammurabi de Babilònia i la perifèria

mesopotàmica (Hatti, Mitanni, Asíria). Apogeu de l'Imperi egipci.

Tema 4.- Mesopotàmia i Egipte al I mil·lenni a.C. Crisi del 1200 a.C. i canvis geo-polítics (Egipte, Asíria, Babilònia, Pèrsia).

BLOQUE II – GRÈCIA

Tema 1.- Món minoic i micènic.

Tema 2.- “Edat Fosca” i època Homèrica. Polis i colonitzacions.

Tema 3.- La oligarquía. Esparta.

Tema 4.- La democràcia. Atenas.

Tema 5.- El segle V a.C. al món grec. De les Guerres Mèdiques a les del Peloponès.

Tema 6.- La monarquia hel·lenística. Alexandre Magne i els regnes hel·lenístics.

BLOQUE III – ROMA

Tema 1.- Els orígens de Roma. La monarquia i Servi Tul·li.

Tema 2.- De la República Consular a la República Oligàrquica. La Revolució de la Plebs.

Tema 3.- La conquesta del Mediterrani.

Tema 4.- La crisi de la República. August i l'organització de l'Imperi.

Tema 5.- L'Alt Imperi. Del Principat al Dominat.

Tema 6.- El Baix Imperi. Dioclecià i Constantí.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

- Assistència a classes teòriques dirigides pel professor/a.
- Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides pel professor/a.
- Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics
- Visites a museus, exposicions o jaciments.
- Lectura de textos i interpretació de cartografies, gràfics, taules i documents arqueològics.
- Estudi personal.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Supervisades

--	--	--

Autònomes

8.- Avaluació

- 1.- Assistència/participació: valoració de les aportacions de l'alumne par a enriquir les sessions teòriques i el debat, producte del seu treball fora de l'aula (10% nota).
- 2.- Activitats pràctiques obligatòries: comprensió dels documents proposats; reflexió coherent sobre els temes i relació amb qüestions explicades al temari; gestació d'un opinió personal (50% nota).
- 3.- Examen obligatori: Valoració de l'assimilació de coneixements i de la capacitat de l'alumne per a elaborar un discurs coherent (40% nota).

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

9- Bibliografia i enllaços web

És fonamental que els estudiants utilitzin la bibliografia per assolir un coneixement global dels continguts i ser capaços de plantejar i desenvolupar qualsevol tema o apartat d'ampliació.

Obres generals.

- ALVAR, J. *et alii*, *Historia antigua*, Historia 16, Madrid 1992.

- BRAVO, G., *Historia del mundo antiguo. Una introducción crítica*, Alianza, Madrid 1998.
- COTTERELL, A., *Los orígenes de la civilización europea*, Crítica, Barcelona 1986.
- DUBY, G. (ed.), *Atlas histórico mundial*, Debate, Madrid 2001.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J., *Diccionario de Términos del Mundo Antiguo*, Alianza, Madrid 1999.
- HOWATSON, M.C. (dir.), *Dictionnaire de l'Antiquité*, Robert Laffont, París 1993.
- KINDER, H.; HILGEMANN, W., *Atlas Histórico Mundial*, Istmo, Madrid 1999.
- LÓPEZ MELERO, R. et alii, *Historia Universal. Edad Antigua*, Vicens Vives, Barcelona 1992.
- RACHET, G., *Dictionnaire de l'Archéologie*, Robert Laffont, París 1983.
- SPEAKE, G. (ed.), *Diccionario Akal de Historia del Mundo Antiguo*, Akal, Madrid 1999.

PRÒXIM ORIENT/EGIPTE.

- COTTERELL, A. (ed.), *Historia de las civilizaciones antiguas*, vol. I, Crítica, Barcelona 1984.
- GELB, I.J., *Historia de la escritura*, Alianza, Madrid 1993.
- GONZÁLEZ-WAGNER, C., *El Próximo Oriente Antiguo*, Síntesis, Madrid 1993.
- GRIMAL, N., *Historia del Antiguo Egipto*, Akal, Madrid 1996.
- KEMP, B.J.: *El Antiguo Egipto. Anatomía de una civilización*, Crítica, Barcelona 1992.
- KLIMA, J., *Sociedad y cultura en la Antigua Mesopotamia*, Akal, Madrid 1983.
- MARGUERON, I.-C., *Los mesopotámicos*, Cátedra, Madrid 2002.
- LIVERANI, M., *El Antiguo Oriente. Historia, sociedad y economía*, Crítica, Barcelona 1995.
- PADRÓ, J., *Historia del Egipto faraónico*, Alianza, Madrid 2001.
- REDMAN, C.L., *Los orígenes de la civilización*, Crítica, Barcelona 1990.
- SERRANO DELGADO, J.M., *Textos para la historia antigua de Egipto*, Cátedra, Madrid 1993.
- TRIGGER, B.G. et alii, *Historia del Egipto Antiguo*, Crítica, Barcelona 1997.

GRÈCIA/ROMA.

- BERNET, A., *Les chrétiens dans l'Empire Romain*, Perrin, París 2003.
- BLÁZQUEZ, J.M., *La Romanización* (2 vols.), Istmo, Madrid 1986.
- BRUNT, P.A., *Conflictos sociales en la República romana*, Buenos Aires 1973.
- CANTARELLA, E., *La mujer romana*, Santiago de Compostela 1991.
- COTTERELL, A. (ed.), *Historia de las civilizaciones antiguas*, vol. II, Crítica, Barcelona 1984.
- DE LA VILLA, J. (ed.), *Mujeres de la Antigüedad*, Alianza, Madrid 2004
- ÉTIENNE, R., *La vida cotidiana en Pompeya*, Temas de Hoy, Madrid 1992.
- FINLEY, M.I., *El mundo de Odiseo*, FCE, México 1961.
- GARCÍA GUAL, C., *La Antigüedad novelada*, Anagrama, Madrid 1995.
- GRIMAL, P., *Diccionario de Mitología Grecorromana*, Barcelona 1984.
- GRIMAL, P., *El siglo de Augusto*, Buenos Aires 1970.
- GRIMAL, P., *La formación del Imperio romano*, Siglo XXI, Madrid 1990.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J., *Historia de Grecia Antigua*, Akal Textos, Madrid 1995.
- GUZMÁN GUERRA, A.; GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J., *Alejandro Magno*, Alianza, Madrid 2004.
- HARRIS, W.V., *Guerra e imperialismo en la Roma republicana*, Siglo XXI, Madrid 1989.
- HUMBERT, M., *Institutions politiques et sociales de l'Antiquité*, Précis Dalloz, París 1986.
- KOVALIOV, S.I., *Historia de Roma*, Akal Textos, Madrid 1973.
- LANE FOX, R., *The Classical World*, Penguin, Londres 2006.
- LE ROUX, P., *Los romanos de España*, Bellaterra, Barcelona 2006.
- LOPEZ BARJA, P., *Historia de Roma*, Akal Textos, Madrid 2004.
- MANGAS, J., *Textos para la Historia Antigua de Grecia*, Madrid 1991.
- MOSSÉ, C., *Historia de una democracia: Atenas*, Akal, Madrid 1987.

- MOSSÉ, C., *La mujer en la Grecia Antigua*, Nerea, Madrid 1990.
- MARROU, H.-I., *Historia de la educación en la Antigüedad* (2 vols.), Akal, Madrid 1985.
- NICOLET, C., *Roma y la conquista del mundo mediterráneo* (2 vols.), Labor, Barcelona 1982.
- ORFILA, M.; CAU, M.A., *Les ciutats romanes del Llevant Peninsular i les Illes Balears*, Pòrtic, Barcelona 2004.
- POMEROY, S., *Diosas, Rameras, Esposas y Esclavas*, Akal, Madrid 1991.
- ROLDÁN HERVÁS, J.M., *Citerior y Ulterior*, Istmo, Madrid 2001.
- ROLDÁN HERVÁS, J.M. (dir.), *Diccionario Akal de la Antigüedad hispana*, Akal, Madrid 2006.
- ROUGÉ, J., *Les institutions romaines*, Armand Colin, París 1969.
- STRUVE, V.V., *Historia de la Antigua Grecia*, Akal Textos, Madrid 1979.
- SYME, R., *La Revolución Romana*, Taurus, Madrid 1989.
- VV. AA., *Historia del mundo clásico a través de sus textos* (2 vols.), Alianza, Madrid 1999.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE